

MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII

CENTRUL REGIONAL DE
SĂNĂTATE PUBLICĂ IAȘI

INSTITUTUL NAȚIONAL
DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

CENTRUL NAȚIONAL DE
EVALUARE ȘI
PROMOVARE A STĂRII
DE SĂNĂTATE

ZIUA NAȚIONALĂ FĂRĂ TUTUN 2018

15 NOIEMBRIE 2018

ANALIZA DE SITUAȚIE

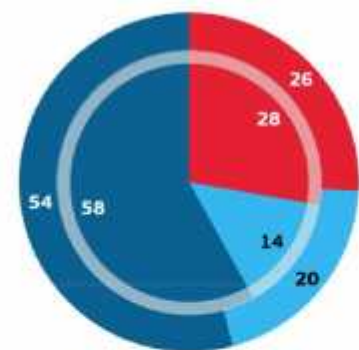
Ziua Națională fără Tutun este marcată, în fiecare an, în a treia joi din luna noiembrie, printr-o inițiativă menită a atrage atenția asupra impactului pe care îl are fumatul asupra sănătății oamenilor.

Si în acest an, se vor derula activități de informare, sensibilizare și conștientizare în mediul școlar, familial și în comunitate, cu privire la riscurile consumului de tutun precum și de formare de abilități de viață sănătoasă.

Date statistice (la nivel internațional, european și național)

La nivel mondial, consumul de tutun ucide anual aproximativ 6 milioane de oameni, din care 600 de mii sunt nefumători, expuși fumatului pasiv. Estimarea este că, până în 2030, consumul de tutun va determina direct sau indirect mai mult de 8 milioane de decese în fiecare an, iar mai mult de 80% dintre acestea vor fi înregistrate în țările slab dezvoltate. Conform **Eurobarometrului 2017**, realizat de Comisia Europeană și publicat cu ocazia Zilei Mondiale fără Tutun, în **România** consumul de tutun se menține încă relativ ridicat, cu o prevalență a fumatului de 28% în rândul celor cu vârsta peste 15 ani, aproape de media europeană (26%). În rândul bărbaților, prevalența este de 38%, în rândul femeilor de 19% (1).

QB1 Regarding smoking cigarettes, cigars, cigarillos or a pipe, which of the following applies to you? In this question and the following questions in this section, smoking cigarettes does not include use of electronic cigarettes.
(%)

EU28 Outer pie RO Inner pie

- You currently smoke
- You used to smoke but you have stopped
- You have never smoked

	EU28		RO	
	EB87.1	EB87.1-EB82.4	EB87.1	EB87.1-EB82.4
You currently smoke	26	=	28	+1
You used to smoke but you have stopped	20	=	14	+1
You have never smoked	54	=	58	-2

QB1 Regarding smoking cigarettes, cigars, cigarillos or a pipe, which of the following applies to you? In this question and the following questions in this section, smoking cigarettes does not include use of electronic cigarettes.
(%)

You currently smoke

EU28

RO

TOTAL

26

28

Gender

Male

30

38

Female

22

19

Age

15-24

29

33

25-39

32

37

40-54

31

35

55+

18

16

Difficulties paying bills

Most of the time

43

24

From time to time

33

42

Almost never/ Never

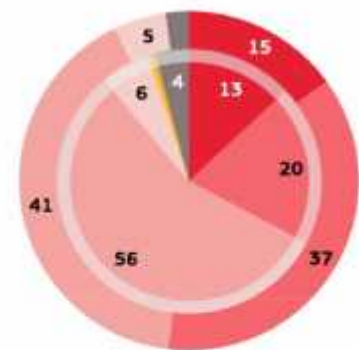
22

27

Socio-demographic breakdown

România se situează pe locul 9 în Uniunea Europeană, alături de Cipru, Austria, Slovenia și Spania. Deși fumează mai puțin decât grecii (37%), bulgarii și francezii (36%), românii consumă considerabil mai mult tutun decât suedezii (7%) și englezii (17%). Raportul european arată că procentul tinerilor care se apucă de fumat, respectiv cei din categoria de vârstă 15 - 24 de ani, a crescut de la 25%, cât era în 2014, la 29% în 2017 (4). Datele arată că se debutează precoce, ceea ce se întâmplă și la adolescenții români. De asemenea, cifrele ne arată și că există un procent important de fumatori înrăiți care nu au renunțat la acest viciu chiar dacă legea antifumat a intrat în vigoare.

QB2a How old were you when you started smoking on a regular basis, i.e. at least once a week?
(%)

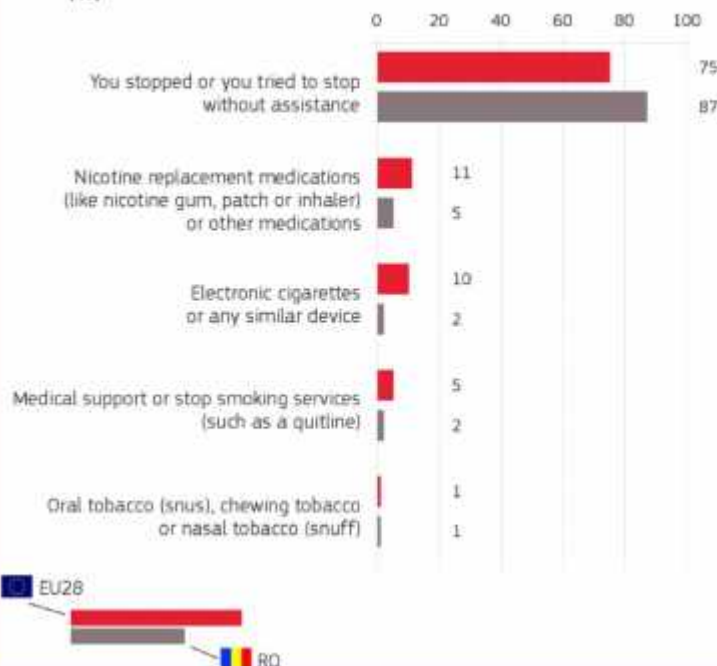

EU28 Outer pie RO Inner pie

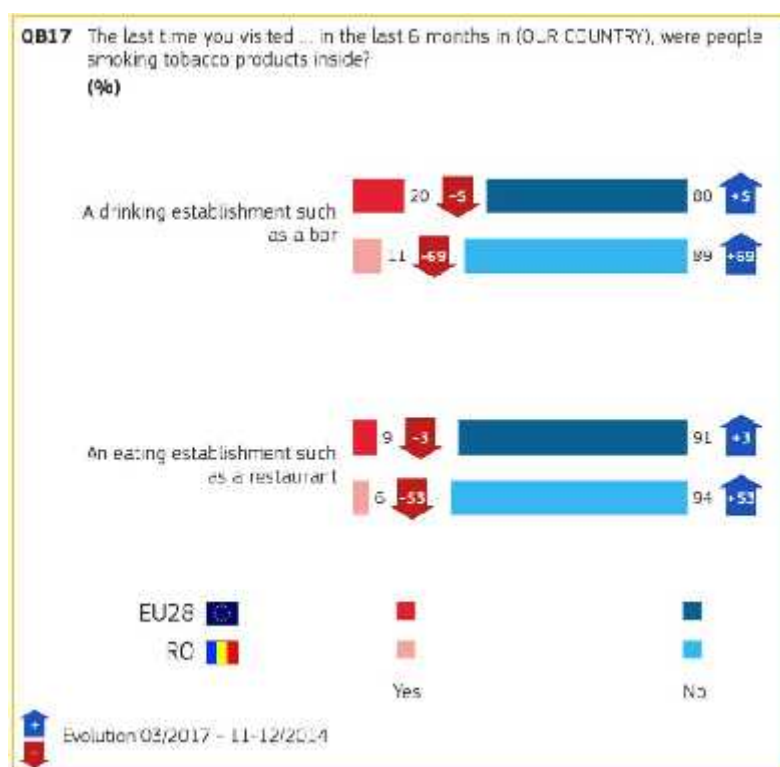
- Less than 15 years old
- Between 15 and 17 years old
- Between 18 and 25 years old
- Older than 25 years old
- Refusal
- Don't know

	EU28		RO	
	EB87.1	EB87.1-EB82.4	EB87.1	EB87.1-EB82.4
Less than 15 years old	15	-4	13	+2
Between 15 and 17 years old	37	-1	20	-6
Between 18 and 25 years old	41	+4	56	+2
Older than 25 years old	5	+1	6	+1
Refusal	0	=	1	+1
Don't know	2	=	4	=

QB19 Which of the following did you use in order to stop or to try to stop smoking?
(MULTIPLE ANSWERS POSSIBLE)
(%)

Adoptarea celei mai semnificative politici de sănătate publică din ultimii ani, legea care a interzis fumatul în spațiile publice închise, a determinat saltul important al României de 12 poziții, de pe locul 19 pe locul 7, în clasamentul european al politicilor de control al tutunului — Scala Europeană de control al tutunului. Efectele directe ale acestei politici au dus la scăderea numărului de internări asociate bolilor exacerbate de fumatul pasiv. Conform rezultatelor Eurobarometrului 2017 realizat de Comisia Europeană, reducerea expunerii la fum de tutun este semnificativă în România în 2017 față de 2014: în baruri a scăzut cu 69 de puncte procentuale (de la 80% la 11%) iar în restaurante a scăzut cu 53 de puncte procentuale (de la 59% la 6%).

Conform celui mai recent studiu **Global Adult Tobacco Survey** realizat în România (**GATS 2011**), prevalența curentă a fumatului este 26,7% (4.85 milioane locuitori). Prevalența este mai mare în rândul bărbaților decât în rândul femeilor: 37,4% față de 16,7%. 24,3% fumează zilnic: 34,9% din bărbați și 14,5% din femei, iar 2,4% sunt fumători ocazionali: 2,5% din bărbați și 2,2% dintre femei (2).

Prevalența maximă pe vârste se înregistrează în rândul persoanelor de 25-44 ani (36,3%), iar cea minimă la cei cu vârsta ≥ 65 de ani (7,6%).

În rândul bărbaților, cea mai scăzută prevalență este declarată de cei cu studii superioare (36,4%), în timp ce în rândul femeilor prevalența a fost mai mare în rândul celor cu studii medii sau superioare (19,6%, respectiv 20,0%) și minimă în rândul femeilor cu studii elementare (14,7%).

Principalul tip de produs din tutun utilizat este reprezentat de țigarete, consumate de 26,5% din populație (bărbați: 37,1%, femei: 16,7%), iar numărul mediu de țigări fumate pe zi este de 16,6: 17,7 pentru bărbați și 14,1 pentru femei.

Majoritatea celor chestionați (83,6%) au primit informații împotriva fumatului prin intermediul mass-media sau afișaje în locuri publice: la televizor de către 76,7%, pe panourile publicitare - 25,8% și, mai puțin frecvent, la radio - 25,3%.

În privința renunțării la fumat, dintre fumătorii actuali și ex-fumători 35,5% au făcut o încercare de a renunța în ultimele 12 luni. Printre fumătorii care au vizitat un medic în cursul ultimelor 12 luni, 82,1% au fost întrebați de acesta despre istoria lor privind fumatul iar 81,9% au primit sfaturi să renunțe la fumat. Cei mai mulți dintre cei care au încercat să renunțe (80,8%) au dorit să facă acest lucru fără ajutor. Doar 8,2% au utilizat terapia de substituție, 1,4% folosind un alt medicament prescris; 1,7% prin consiliere și consultanță; 6,8% au folosit pentru renunțare produse naturale din plante, acupunctură, sau alte metode.

Printre nefumători, prevalența expunerii la fumatul pasiv la domiciliu a fost de 24,4% (aproximativ 3.2 milioane nefumători).

Consumul de tutun continuă să înregistreze valori ridicate în rândul adolescenților de 16 ani din România.

European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD - 2015) arată că jumătate (51,7%) dintre elevii din România în vârstă de 16 ani au fumat cel puțin o dată în viață, aproximativ o treime (30,1%) au fumat în ultima lună și unul din cinci au fumat zilnic (19,8%).

Consumul de tutun de-a lungul vieții în rândul adolescenților s-a înscris pe o linie descendentă începând din 2003, scăzând succesiv de la 64%, la 54% în 2007, respectiv la 52% în 2011, pentru ca în anul 2015 să se mențină la aceeași valoare (51,7%). Cu toate

acestea, consumul de țigări în ultimele 30 de zile își menține tendința ascendentă observată în 2011, crescând de la 29%, la 30,1%. Totodată, consumul zilnic de țigări în ultimele 30 de zile a crescut în 2015 față de 2011, de la 18,4% la 19,8%. Dacă în ceea ce privește consumul de tutun de-a lungul vieții, cea mai mare valoare a fost observată în anul 2003, celelalte două variabile considerate în analiză – fumatul în ultima lună, respectiv fumatul zilnic – au înregistrat cele mari valori în anul 2015.

La nivelul anului 2015, pentru toate perioadele de referință, se observă valori mai mari ale prevalențelor consumului de tutun în rândul băieților, comparativ cu cele înregistrate în rândul fetelor.

Prevalența consumului de tutun până la vârsta de 16 ani a fost de 52,8% în rândul băieților, față de 50,5% în rândul fetelor. Pentru ambele sexe, valorile acestui tip de prevalență se situează peste valorile medii europene: 47,3% băieți și 43,9% fete.

Prevalența consumului de tutun în ultimele 30 zile a fost de 30,6% în rândul băieților, în timp ce, valoarea acestui tip de prevalență se situează la 29,4% în rândul fetelor, ceea ce înseamnă că fetele tind să adopte același comportament de consum ca și băieții în ceea ce privește fumatul. Și în acest caz, valorile înregistrate în România se poziționează peste mediile europene: 21,6% - băieți și 21,2% - fete.

Fumatul zilnic înregistrează în rândul băieților din România o prevalență de 21,3%, iar în rândul fetelor, de 18,3%, fiind pentru ambele sexe peste mediile europene: 13,4% băieți și 11,5% fete. Studiul a mai arătat că aproximativ 23% dintre adolescenți au fumat prima țigară înainte să împlinească vârsta de 14 ani.

În ceea ce privește consumul zilnic de țigări la vârsta de 13 ani sau mai devereme, se remarcă o creștere mai accentuată în cazul băieților – de la 5% în 2011, la 7% în 2015, în timp ce, în cazul fetelor, se înregistrează o creștere de la 3%, în 2011, la 3,8% în 2015.

Deși consumul de tutun în rândul adolescenților din România s-a înscris pe o linie descendentă începând din 2003, în 2015 este peste mediile europene, pentru toate perioadele de referință: consumul de tutun de-a lungul vieții – 51,7% față de 45,6% la nivel european, consumul de tutun în ultimele 30 zile – 30,1% față de 21,4% și consumul de tutun zilnic în ultimele 30 zile – 19,7% față de 12,4%. Totodată, se observă valori mai mari ale consumului de tutun în rândul băieților, comparativ cu cele înregistrate în rândul

fetelor, însă pentru ambele sexe, adolescenții din România se situează peste valorile medii europene (3).

Evidențe utile pentru intervenții la nivel național, european și internațional

România are o situație relativ bună în ce privește sprijinul pentru renunțarea la fumat. Există o linie telefonică pentru apeluri naționale gratuite, astfel încât fumătorii să poată discuta cu consilieri instruiți despre renunțarea la fumat. O varietate de produse farmaceutice, inclusiv terapii de înlocuire a nicotinei (NRT), sunt disponibile unele fără prescripție medicală, iar altele, precum Bupropion și Varenicline, disponibile pe bază de rețetă, însă compensate prin programul național de asigurări de sănătate. Sprijinul în renunțarea la fumat este disponibil de la mulți furnizori de servicii medicale și este de asemenea acoperit integral în cadrul programului național de asigurări de sănătate.

De asemenea, există o mișcare de control al tutunului în creștere în România, care a creat Coaliția „România Respiră”, având membri dintr-o varietate de organizații ale societății civile. Eforturile lor sunt susținute de către organizațiile regionale și mondiale, inclusiv Rețeaua Europeană pentru Prevenirea Fumatului și a Consumului de Tutun (ENSP - European Network for Smoking and Tobacco Prevention), Alianța Convenției Cadru privind Controlul Tutunului (The Framework Convention Alliance for Tobacco Control), precum și Campania pentru Copii Fără Tutun (CTFK - Campaign for Tobacco-Free Kids). Eforturile lor au fost extrem de importante pentru ratificarea de către România a CCCT OMS și adoptarea noii legi de control al tutunului, și vor juca un rol important în adoptarea și punerea în aplicare a viitoarelor programe și politici de control al tutunului.

În luna septembrie a anului 2016, Coaliția „România Respiră”, un grup de peste 250 de membri ai societății civile și instituționale individuale, cu sprijinul ENSP și CTFK și sub patronajul Președinției României, a lansat o propunere de strategie națională de reducere a consumului de tutun în România - **Strategia „2035 - Prima Generație fără Tutun a României”**. Obiectivul principal al acestei strategii este reducerea consumului de tutun la minimum posibil, adică la 5% din populația adultă, prag considerat de OMS ca fiind echivalent cu „*finalul jocului devastator cu tutunul*”, într-un interval de timp rezonabil (4).

Pentru ca România să își îndeplinească obligația asumată în cadrul Planului global de acțiune împotriva bolilor netransmisibile de reducere a consumului de tutun până în anul 2025 cu 30% față de anul 2010, este necesar ca prevalența fumatului curent (zilnic și ocazional) să ajungă în anul 2025 la 21,8% iar a fumatului zilnic – la 18,4% din populația cu vârsta peste 15 ani (4).

Date privind politicile, strategiile, planurile de acțiune și programele existente la nivel European și național

La nivel **internațional**, au fost adoptate următoarele instrumente:

- **Convenția Cadru pentru Controlul Tutunului** a OMS
- **Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă**
- Principiul european de bună guvernare *Sănătate în toate politicile*
- **Directiva CE nr. 2014/40/CE privind produsele din tutun**, ale cărei prevederi au fost adoptate de către țara noastră
- Planul global de acțiune împotriva bolilor netransmisibile de reducere a consumului de tutun până în anul 2025 cu 30% față de anul 2010

Convenția Cadru pentru Controlul Tutunului (CCCT) este primul tratat internațional de nivel mondial privind sănătatea publică care reunește, în prezent, 177 de parteneri din toată lumea. Este recunoscut astfel pericolul care poate fi cauzat de produsele din tutun și de companiile producătoare. Tratatul instituie obiective și principii obligatorii din punct de vedere legal pe care țările sau organizațiile de integrare economică regională, ca de exemplu Comunitatea Europeană, care au ratificat și astfel au fost de acord să pună în aplicare Tratatul, sunt obligate să le respecte. Convenția își propune să protejeze generațiile prezente și viitoare de consecințele devastatoare ale consumului de tutun și ale expunerii la fumul de tutun asupra sănătății, vieții sociale, mediului și economiei (5).

Convenția Cadru pentru Controlul Tutunului, Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă reprezintă documente ratificate și asumate de țara noastră.

La nivel **național** există, de asemenea, un set de instrumente:

- **Strategia Națională de Sănătate 2014 - 2020**

- **Planul Multianual Integrat de Promovare a Sănătății și Educație pentru Sănătate**
- **Legea nr. 15/2016 pentru prevenirea și combaterea consumului produselor din Tutun**

Planul Multianual Integrat de Promovare a Sănătății și Educație pentru Sănătate a fost elaborat pentru punerea în aplicare a direcțiilor strategice prevăzute în *Strategia Națională de Sănătate 2014 - 2020* răspunzând nevoilor de sprijinire a populației în vederea adoptării unor comportamente favorabile sănătății. Acesta are ca scop creșterea constantă, în următorii 5 ani, a proporției populației cu comportament favorabil sănătății, în special în rândul copiilor (6, 7).

Categoriile de populație vizate sunt: copiii (preșcolari și școlari), persoanele din comunitățile rurale, persoanele din grupuri vulnerabile și femeile însărcinate. Planul va fi implementat la nivelul comunităților prin programe de promovare a sănătății și educație pentru sănătate multianuale integrate, care își propun modificarea unor comportamente ce constituie factori de risc pentru principalele boli înregistrate în România.

Comportamentele care vor fi abordate sunt: comportamentele alimentare cu risc pentru sănătate, sedentarismul, consumul dăunător de alcool, consumul de droguri ilegale și consumul neadecvat de medicamente, **fumatul**, comportamentele violente și comportamentele sexuale cu risc.

Cadrul legislativ

România a semnat CCCT la 24 iunie 2004 și a ratificat tratatul optsprezece luni mai târziu, la data de 27 ianuarie 2006.

Politicele de control al tutunului din România s-au consolidat de la aderarea la UE, conformându-se cu diferitele directive ale UE legate de tutun, iar evoluțiile recente sugerează că această tendință va continua în următorii ani.

Publicitatea produselor de tutun la radio și televiziune a fost interzisă începând cu anul 2002, în conformitate cu Legea audiovizualului (Legea nr. 504). În anul 2004, ca parte a Legii nr. 457 privind publicitatea și sponsorizarea produselor din tutun, limitele asupra comercializării tutunului s-au extins pentru a include interdicții precum: publicitatea scrisă locală în ziare și reviste (cu excepția publicațiilor destinate pentru cei implicați în industria

tutunului); panouri publicitare, transport public, precum și alte forme de publicitate de exterior; și publicitatea în locurile de divertisment. Această lege a restricționat, de asemenea, o varietate de activități de promovare de către companiile de tutun, inclusiv distribuirea produselor promoționale personalizate, diverse activități de extindere a mărcilor, precum a și limitat activitățile de sponsorizare.

Avertismentele grafice de sănătate pe pachetele de țigări sunt obligatorii în România începând cu anul 2008, și necesită ca 30% din partea din față a ambalajului și 40% din partea din spate a ambalajului să fie acoperite de avertismente. Șaisprezece avertismente de sănătate sunt necesare, prin rotație, inclusiv avertismente legate de o varietate de efecte asupra sănătății (deces, cancer pulmonar și alte boli respiratorii, disfuncții sexuale, accident vascular cerebral, riduri), dependență, consecințele expunerii sugarii și copiilor la fumul pasiv și diverse mesaje de renunțare la fumat.

Prin **Legea nr. 349/2002**, privind prevenirea consumului de produse din tutun și combaterea efectelor acestuia, România a limitat fumatul în spațiile publice închise, cu restricții mai puternice în unele locuri, inclusiv cele de asistență medicală și unele instituții educaționale, precum și locuri care oferă servicii de protecție și asistență a copilului. Având în vedere sfera sa de acțiune limitată, legea a făcut prea puțin pentru a proteja majoritatea adulților și copiilor români de expunere la fumul de tutun.

Un progres semnificativ în legislația națională anti-fumat este **Legea nr. 15/2016 privind modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun** prin care România devine parte a comunității celor 94 de țări care au interzis complet fumatul în spațiile publice închise. Această lege a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 72 din 1 februarie 2016 și **a intrat în vigoare în 45 de zile de la publicare, adică în 17 martie 2016.**

Noua lege extinde legea nr. 349 în mai multe feluri, în timp ce închide multe dintre „portile” din vechea lege.

Spre deosebire de legea din 2002, noua lege nu interzice numai fumatul, dar previne posibilitatea legală de înființare a spațiilor destinate fumătorilor în restaurante, baruri, hoteluri și restul sectorului ospitalității, precum și în toate instituțiile publice (inclusiv administrative, culturale, de sănătate, instituții educaționale).

Legea nouă include, de asemenea, penalități semnificative pentru încălcări ale legii. În cazul persoanelor fizice, amenzile pentru încălcarea legii sunt între 100 și 500 de lei, la fel ca și în vechea lege. Însă, în cazul persoanelor juridice pot fi impuse sancțiuni mai stricte: pentru prima încălcare există o amendă de 5.000 lei; pentru a doua încălcare amenda crește la 10.000 lei, iar funcționarea unității poate fi suspendată până când situația de încălcare este remediată. În cazul în care, după două sancțiuni persoana juridică încalcă din nou legea, amenda este de 15.000 lei, iar unitatea comercială a persoanei juridice va fi închisă. În trecut, în cazul persoanelor juridice, minimele și maximele amenzilor au fost lăsate la latitudinea autorității de sancționare, iar amenzile de obicei au fost abrogate. În viitor, amenzile vor avea sume fixe, iar aplicarea unor sancțiuni complementare (cum ar fi suspendarea funcționării sau închiderea unității comerciale) va fi obligatorie în cazul unor încălcări repetate. Astfel, practicile recente când unii proprietari de unități comerciale au considerat că este mai rentabil să plătească amenzi decât să respecte legea nu va mai fi o opțiune viabilă.

Noua lege se extinde, de asemenea, asupra autorităților de aplicare a legii, parțial restabilind autoritatea Ministerului Sănătății și a Autorității pentru Protecția Consumatorului, dar, de asemenea, acordând poliției locale și naționale autoritatea exclusivă de sancționare pentru cele mai multe infracțiuni prevăzute de lege. Din moment ce poliția locală și națională au personal și mobilitate considerabile, aplicarea legii va deveni mai eficace acordându-li-se autoritatea de aplicare.

Punerea în aplicare a noii legi este facilitată de măsuri care prevăd că managerii instituțiilor și unităților în care se aplică reglementările trebuie să elaboreze regulamente interne privind interzicerea fumatului, calificând-o drept abatere disciplinară gravă. O astfel de reglementare este importantă din punct de vedere al dreptului muncii, deoarece Codul muncii permite, printre alte penalități, rezilierea unilaterală a contractului de muncă de către angajator pentru abateri disciplinare grave. Acest lucru oferă posibilitatea reglementării interne a comportamentului angajaților, în plus față de aplicarea de către autorități. Mai mult decât atât, managerii sunt obligați să afișeze un semn internațional „fumatul interzis” și textul aferent în locurile în care fumatul este interzis.

Pentru prima dată în România, noua lege prevede, de asemenea, campanii publice de educare mass-media pentru a informa românii cu privire la consecințele fumatului. Mai

precis, se cere posturilor de radio și televiziune să acorde cel puțin 30 de minute pe săptămână instituțiilor de educație, sănătate, tineret și organizațiilor sportive, precum și ONG-urilor, astfel încât acestea să poată difuza mesajele informative privind prevenirea și controlul fumatului. Această dispoziție extinde în mod semnificativ cercul organizațiilor mass-media afectate de această cerință, întrucât măsura anterioară era aplicată numai la posturile naționale de radio și televiziune, fapt care a limitat influența acestor mesaje în rândul populației.

Analiza grupurilor populaționale la risc

Expunerea la fumul de țigară este nocivă pentru persoanele de orice vârstă însă copiii și adolescenții constituie un grup deosebit de vulnerabil atât la efectele de scurtă durată cât și la cele pe termen lung. Mai mult, copilăria și adolescența reprezintă perioade cu risc crescut pentru experimentarea fumatului.

Se apreciază că în fiecare zi, la nivel global, numărul tinerilor care încep să fumeze poate ajunge până la 100.000 și specialiștii în sănătate publică apreciază că majoritatea acestora trăiesc în țări cu venituri mici sau mijlocii.

Fumatul este mai răspândit în rândul adolescenților din mediul urban. În jur de 28% dintre aceștia au fumat chiar și numai o dată sau de două ori, comparativ cu 19% dintre cei din zonele rurale. Explicația acestui lucru pot fi resursele financiare pe care le au adolescenții, pe de-o parte, și acceptarea acestui comportament de către populație, pe de altă parte. Este posibil ca în comunitățile mai mici oamenii sunt în general mai puțin toleranți cu adolescenții care încalcă normele morale general acceptate (și fumează).

Deoarece dependența de nicotină se instalează rapid la tinerii sub 18 ani, specialiștii ar trebui să intervină prioritar la această grupă de vârstă în direcția prevenirii fumatului.

Sunt necesare acțiuni specifice la nivel național și local de sensibilizare a publicului, a părinților și a specialiștilor pentru cunoașterea caracteristicilor și nevoilor specifice ale acestui grup de vârstă, precum și despre modalitățile de raportare la adolescenți.

Intervenția la nivelul comunității urmărește:

1. Reducerea prevalenței generale a consumului de tutun al adolescenților, prin:

- reducerea inițierii consumului de tutun în rândul adolescenților;

- creșterea (întârzierea) vârstei medii a primului consum de tutun;
- reducerea ratei consumului de tutun;
- creșterea numărului persoanelor care renunță la fumat;
- consolidarea abilităților de refuz;

2. Reducerea expunerii la fumul de tutun din mediul înconjurător (ETS), prin:

- reducerea numărului de nefumători expuși la ETS;
- eliminarea expunerii la fumatul pasiv în școli;

În acest scop, se pot desfășura activități care să contribuie la:

- schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de fumat;
- educația privind consecințele fiziologice și psiho-sociale ale fumatului;
- conștientizarea efectelor nedorite pe termen lung ale consumului de tutun;
- informarea despre motivele pentru care adolescenții încep să fumeze;
- consolidarea comportamentului pozitiv de sănătate;
- formarea de peer-consilieri „de la egal la egal” precum și a voluntarilor din școli (profesori, asistenți sociali, psihologi, etc.) și din ONG-uri pentru a fi capabili de a realiza intervenții comunitare în vederea scăderii ratei fumătorilor adolescenți.

Abordarea tinerilor fumători este o problemă delicată, care trebuie să țină cont de specificul transformărilor ce caracterizează această vârstă, dar și de structura personalității fiecărui tînăr. Mai multi factori cresc riscurile de inițiere a fumatului la tineri:

- Curiozitatea naturală a adolescenților
- Opinia prietenilor
- Atitudini și comportamente familiale permissive față de consumul de tutun
- Disponibilitatea produselor din tutun
- Nevoia de noi experiențe și emoții
- Insecuritatea/Agresiunea/Stimă de sine scăzută
- Eșecul școlar
- Asociere cu grupuri care manifestă un comportament deviant

Ținând cont de acest date, un program de intervenție special conceput pentru adolescenți, care să aibă o putere mare de influență asupra lor și să le modeleze comportamentul în direcția dorită ar trebui să conțină următorii pași:

- Informarea adolescenților cu privire la efectele negative ale fumatului asupra sănătății -

atât a bolilor grave, care se dezvoltă într-un termen lung de timp, cât și a efectelor sale mai puțin grave, dar vizibile mult mai devreme: gingivite, apariția cariilor, voce răgușită, îngălbenirea tegumentelor degetelor, a unghiilor;

- Dezvoltarea abilității de a spune “ NU” influenței negative a anturajului, acceptarea propriei individualități;
- Încurajarea comunicării cu părinții, profesorii sau cu a oricărui adult competent despre problemele care îi frământă;
- Atenționarea părinților și a cadrelor didactice cu privire la rolul lor în formarea adolescenților;
- Schimbarea convingerilor eronate ale adolescenților despre tutun: “fumatul te face atractiv”, “ fumatul te face independent și mai matur”, etc;
- Dezvoltarea unor comportamente alternative fumatului.

Campanii IEC desfășurate până în prezent în România

Campaniile organizate în ultimii ani și-au propus să conștientizeze anual populația cu privire la efectele nocive ale tutunului și în același timp să încurajeze promovarea unui stil de viață sănătos. Astfel, în anul 2010 campania de celebrare a Zilei Naționale fără Tutun s-a desfășurat sub sloganul **„Fără tutun, pentru o viață mai lungă și sănătoasă !”**, în anul 2011 s-a derulat campania: **„Spune da VIETII! Spune NU tutunului!”** și **„Câștigă independența față de fumat!”** în anul 2012.

2013: Campania **„Eu am reușit. Alege să nu fumezi!”**

2014: Campania **„Alege să fii sănătos! Alege să nu fumezi!”**

2015: Campania **„Învinge dependența de tutun! Recâștigă-ți sănătatea!”**

2016: Campania **„Învinge dependența de tutun! Recâștigă-ți sănătatea”**

În anul 2017 campania de celebrare a zilei naționale fără tutun s-a desfășurat sub sloganul **„Învinge dependența de tutun! Recâștigă-ți sănătatea!”**, cu participarea a 10 direcții de sănătate publică județene care au organizat diverse activități în cadrul cărora au fost distribuite pliante, broșuri, postere și au fost prezentate materiale informative în format electronic.

Printre partenerii implicați în campanii se numără: Inspectorate Școlare județene, Cabinete medicale școlare și de familie, asociații ale medicilor, Administrația Publică Locală/Centrală, presa scrisă și audio-vizuală, organizații neguvernamentale.

Campaniile desfășurate au drept grup țintă: populația generală și în special adolescenți și tineri, elevi, părinți, copii, cadre didactice.

Ca activități mai importante amintim: evenimente stradale, distribuire de materiale grafice, intervenții media, activități sportive în unitățile școlare, organizarea de simpozioane, expoziții de afișe tematice.

Asist.soc.principal, CS, Oana Catalina Barna

Dr Elena Lungu, medic primar, sef sectie, coordonator PNV

BIBLIOGRAFIE

1. <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2146>
2. <http://www.who.int/tobacco/surveillance/survey/gats/rou/en/>
3. www.ana.gov.ro/studii/ESPAD%202015.pdf
4. <https://www.romanianheart.ro/portfolio/coalitia-romania-respira/>
5. <http://www.who.int/fctc/en/>
6. www.ms.ro/strategia-nationala-de-sanatate-2014-2020/
7. dspph.ro/plannational/Planul%20multianual%20integrat%20de%20promovarea%20a%20sanatatii.pdf